

INNOVATION IQTISODIYOT

Ilmiy-amaliy elektron jurnal

2026

№10

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY

Scientific and practical electronic journal

Indexlanadigan bazalar: Google Scholar Crossref OpenAIRE CYBERLENIKA

INNOVATION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY
ELEKTRON JURNAL

10-jild
10-son
Oktyabr, 2026

ИННОВАЦИОННАЯ
ЭКОНОМИКА
Научно-практический
электронный журнал

INNOVATIVE ECONOMY
Electronic scientific and
practical journal

INNOVATSION IQTISODIYOT

ILMIY-AMALIY ELEKTRON JURNAL

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Muassis:

Qarshi davlat texnika universiteti

Tahririyat Kengashi raisi:

R.X.Ergashev, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Tahririyat Kengashi raisi o‘rinbosari:

S.N.Xamrayeva, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Mas’ul muharrir:

N.A.Ochilova, PhD, dotsent

Texnik muharrir:

S.J.Qulmurotov

Jurnal har oyda bir marotaba elektron shaklda jurnalning rasmiy sayti orqali nashr etiladi.

Tahririyat manzili:

180100, Qarshi shahri, Mustaqillik ko‘chasi 225-uy Tel.:

+998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Faks: +998 (75) 221 1395

innoeconomic@kstu.uz

“Innovatsion iqtisodiyot” ilmiy - amaliy elektron jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2025-yil 5-apreldagi 369-sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan.

Jurnalda quyidagi ruknlar asosida maqolalar nashr etiladi:

1. Nazariya va metodologiya
2. Raqamli iqtisodiyot
3. Mintaqa va tarmoqlar iqtisodiyoti
4. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik
5. Inson kapitali iqtisodiyoti
6. Menejment va marketing
7. Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
8. Moliya, kredit va investitsiya
9. Ekonometrika va statistika
10. Xizmat ko‘rsatish va turizm sohasi

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Tahririyat Kengashining xalqaro a'zolari:

Ovchinnikov Viktor Nikolayevich - i.f.d., professor, akademik (Janubiy Federal Universitet, Rossiya)

Solodovnikov Sergiy Yurevich - i.f.d., professor (Belorussiya milliy texnika universiteti)

Sidorov Viktor Aleksandrovich - i.f.d., professor, (Kuban davlat universiteti)

Shevchenko Igor Viktorovich - i.f.d., professor (Kuban davlat universiteti, Rossiya)

Kusainov Xalel Xaymullievich - i.f.d., professor, akademik (Qozog‘iston Respublikasi Milliy fanlar akademiyasi)

Samandarzoda Iskandar Hakim - Iqtisodiyot fanlari doktori (Sh.Shotemur nomidagi Tojikiston agrar universiteti)

Gibadullin Artur Arturovich - i.f.n. dotsent (Milliy tadqiqot universiteti, Moskva energetika instituti, Rossiya)

Sergey Aleksandrovich Voynash - ilmiy xodim (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Valentina Nikolayevna Pulyayeva - iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya Federatsiyasi hukumati qoshidagi Moliya universiteti)

Dmitriy Evgenievich Morkovkin, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent (Moliya universiteti, Rossiya Federatsiyasi hukumati)

Sadriddinov Manuchehr Islomiddinovich - i.f.d., professor, (Tojikiston Respublikasi Milliy fanlar Akademiyasi)

Perskaya Viktoriya Vadimovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Molchanov Igor Nikolayevich - i.f.d., professor, (Lomonosov nomidagi Moskva davlat universiteti)

Basova Mariya Mixaylovna - i.f.d., professor, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Aleksandr Leonidovich Chupin, iqtisod fanlari nomzodi (P.Lumumbi nomidagi Rossiya xalqlar do‘stligi universiteti)

Nezamaykin Valeriy Nikolayevich - i.f.d., professor, (Rossiya davlat gumanitar universiteti)

Nikonorova Alla Vladimirovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Dmitriyeva Olga Aleksandrovna - i.f.n., dotsent, (Rossiya Federatsiyasi hukumati huzuridagi Moliya universiteti)

Shvets Yuriy Yuryevich - i.f.n., dotsent, (Rossiya Fanlar akademiyasining Nazorat fanlari instituti)

Kolosova Yelena Valeryevna - i.f.n., dotsent, (Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti)

Tahririyat Kengashi a'zolari:

Gulyamov Saidaxror Saidaxmedovich - i.f.d., professor, akademik

Pardayev Mamayunus Qarshiboyevich - i.f.d., professor

Navruz-zoda Baxtiyor Negmatovich - i.f.d., professor

Xatamov Ochildi Qurbonovich - i.f.d., professor

Fayziyeva Shirin Shodmonovna - i.f.n., professor

Jumayeva Gulrux Jo‘raqulovna - i.f.n., professor

Egamberdiyeva Salima Raimovna - i.f.n., dotsent

Erkayeva Gulbahor Panjiyevna - i.f.n., professor

Yakubova Shamshinur Shuxratovna - i.f.d., (DSc) dotsent

Amirqulov Shuhrat Olimovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Samiyeva Gulnoza Toxirovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Ubaydullayev G‘ayrat Zuvaytovich - i.f.n., dotsent

Xo‘jaqulova Nigora Rustamovna - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Turobov Sherzod Alisherovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Alimova Munisa Yulchiyevna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Ergasheva Nasiba Raxmatullayevna - i.f.d., (DSc), dotsent

Boboqulov Sanjar Baxromkulovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Djalilov Raxmonkul Hamidovich - i.f.f.d., (PhD), dotsent

Nomazov Baxrom Bobomurodovich - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Alimxanova Nigora Alimxanovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Jonuzokov Mirzabek Kulmamatovich - i.f.f.d. (PhD), dotsent

Muxammadiyeva Yulduz Yusupovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Xo‘janova Gulshoda Otamurodovna - i.f.f.d. (PhD) dotsent

Tursunova Aziza Xoshimovna - i.f.f.d. (PhD)

Xolliyev Sherali Baxtiyorovich - i.f.f.d. (PhD)

Panjiyev Samijon Aliqulovich - PhD, dotsent

ИННОВАЦИОННАЯ ЭКОНОМИКА

Научно-практический электронный журнал

ISSN: 3030-315X

globalsciencehub.uz

Учредитель:

**Каршинский государственный технический
университет**

Председатель редакционного совета:

Р.Х.Эргашев, доктор экономических наук, профессор

Заместитель председателя редакционного совета:

С.Н.Хамраева, доктор экономических наук,
профессор

Ответственный редактор:

Н.А.Очилова, PhD, доцент

Технический редактор:

С.Ж.Кулмуротов

Журнал издается один раз в месяц в
электронной форме и публикуется через
официальный сайт журнала.

Адрес редакции:

180100, г. Карши, ул. Мустакиллик, дом 225

Тел: +998 (75) 221 09 23

+998 (93) 902 72 63

Факс: +998 (75) 221 1395

E-mail: innoeconomic@kstu.uz

Научно-практический электронный журнал
«Инновационная экономика» включён в перечень
национальных научных изданий на основании
решения Президиума Высшей аттестационной
комиссии при Министерстве высшего образования,
науки и инноваций Республики Узбекистан от 5
апреля 2025 года № 369.

**В журнале публикуются статьи по
следующим рубрикам:**

1. Теория и методология
2. Цифровая экономика
3. Экономика регионов и отраслей
4. Малый бизнес и частное
предпринимательство
5. Экономика человеческого капитала
6. Менеджмент и маркетинг
7. Бухгалтерский учет, экономический анализ и
аудит
8. Финансы, кредит и инвестиции
9. Эконометрика и статистика
10. Сфера услуг и туризм

Редакционная коллегия:

Международные члены Совета редколлегии:

Овчинников Виктор Николаевич - д.э.н., профессор, академик
(Южный федеральный университет, Россия)

Солодовников Сергей Юрьевич - д.э.н., профессор
(Белорусский национальный технический университет)

Виктор Александрович Сидоров - д.э.н., профессор,
(Кубанский государственный университет)

Шевченко Игорь Викторович - д.э.н., профессор (Кубанский
государственный университет)

Кусаинов Халел Хаймуллович - д.э.н., профессор, академик
(НААН Республика Казахстан)

Самандарзода Искандар Хаким - д.э.н., профессор
(Таджикистанский аграрный университет им. Ш.
Шотемура)

Габидуллин Артур Артурович - к.э.н., доцент
(Национальный исследовательский университет
«Московский энергетический институт»)

Войнаш Сергей Александрович - научный сотрудник
(Российского университета дружбы народов имени
П.Лумумби)

Пуляева Валентина Николаевна - к.э.н., доцент
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Морковкин Дмитрий Евгеньевич - к.э.н., доцент
(Финансовый университет Правительство РФ)

Садриддинов Манучехр Исламиддинович - д.э.н.,
профессор (Национальная академия наук Республики
Таджикистан)

Перская Виктория Вадимовна - д.э.н., профессор
(Финансовый университет при Правительстве РФ)

Молчанов Игорь Николаевич - д.э.н., профессор (Московский
государственный университет имени М.В. Ломоносова)

Басова Мария Михайловна - д.э.н., профессор
(Финансового университета Российской Федерации)

Чупин Александр Леонидович - к.э.н. (Российского
университета дружбы народов имени П. Лумумби)

Незаймакин Валерий Николаевич - д.э.н., профессор (РГТУ)

Никонорова Алла Владимировна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Дмитриева Ольга Александровна - к.э.н., доцент
(Финансового университета Российской Федерации)

Швец Юрий Юрьевич - к.э.н., доцент (Институт проблем
управления РАН)

Колосова Елена Валерьевна - к.э.н., доцент (Российский
экономический университет имени Г.В. Плеханова)

Члены Совета редколлегии:

Гулямов Саидхорр Саидхмедович - д.э.н., профессор,
академик

Пардаев Мамаюнус Каршибоевич - д.э.н., профессор

Навруз-заде Бахтиёр Негматович - д.э.н., профессор

Хатамов Очилди Курбонович - д.э.н., профессор

Файзиева Ширин Шодмоновна - к.э.н., профессор

Жумаева Гулрух Журакуловна - к.э.н., профессор

Эгамбердиева Салима Раимовна - к.э.н., доцент

Эркаева Гулбахор Панжиевна - к.э.н., профессор

Якубова Шагинур Шухратовна - д.э.н. (DSc), доцент

Амиркулов Шухрат Олимович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Самиева Гулноза Тохировна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Убайдуллаев Гайрат Зувайтович - к.э.н., доцент

Ходжакулова Нигора Рустамовна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Туробов Шерзод Алишерович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Алимова Муниса Юлчиевна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Эргашева Насиба Рахматуллаевна - д.э.н. (DSc), доцент

Бобокулов Санжар Бахромкулович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Джалилов Рахмонкул Хамидович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Номазов Бахром Бобомуродович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Алимханова Нигора Алимхановна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Жонузов Мирзабек Кулмаматович - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Мухаммадиева Юлдуз Юсуповна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Ходжанова Гулиода Отамуродовна - д.ф.э.н. (PhD), доцент

Турсунова Азиза Хошимовна - д.ф.э.н. (PhD)

Холлиев Шерали Бахтиёрович - д.ф.э.н. (PhD)

Панжиев Самижон Аликулович - PhD, доцент

QASHQADARYO VILOYATIDA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH ASOSIDA KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH MASALALARI VA TAHLILI

Xushvaqov Anvar Boqiyevich

ВОПРОСЫ И АНАЛИЗ, КАСАЮЩИЕСЯ СОКРАЩЕНИЯ БЕДНОСТИ ПОСРЕДСТВОМ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В КАШКАДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ

Хушваков Анвар Бокиевич

ISSUES AND ANALYSIS REGARDING POVERTY REDUCTION THROUGH THE DEVELOPMENT OF PRIVATE ENTREPRENEURSHIP IN THE QASHQADARYO REGION

Khushvakov Anvar Bokievich

Annotatsiya. Maqolada Qashqadaryo viloyatida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va qo‘llab-quvvatlash orqali aholi bandligini ta‘minlash hamda kambag‘allikni qisqartirish masalalari tahlil qilingan. Hududning tabiiy-iqtisodiy salohiyati, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining hududiy taqsimoti hamda ularning iqtisodiy o‘rinishga ta‘siri o‘rganilgan. Tahlillar asosida viloyatda tadbirkorlik muhitini yanada yaxshilash, yangi ish o‘rinlarini yaratish va aholi daromadlarini oshirishga qaratilgan amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so‘zlar: Qashqadaryo viloyati, xususiy tadbirkorlik, kichik biznes, kambag‘allikni qisqartirish, bandlik, hududiy iqtisodiyot, investitsiyalar.

Аннотация. В статье проанализированы вопросы обеспечения занятости населения и сокращения бедности путем развития и поддержки частного предпринимательства в Кашкадарьинской области. Изучены природно-экономический потенциал региона, территориальное распределение субъектов малого бизнеса и частного предпринимательства, а также их влияние на экономический рост. На основе проведенного анализа разработаны практические предложения и рекомендации, направленные на дальнейшее улучшение предпринимательской среды, создание новых рабочих мест и повышение доходов населения в области.

Ключевые слова: Кашкадарьинская область, частное предпринимательство, малый бизнес, сокращение бедности, занятость, региональная экономика, инвестиции.

Abstract. The article analyzes the issues of ensuring employment and reducing poverty through the development and support of private entrepreneurship in the Kashkadarya region. The natural and economic potential of the region, the territorial distribution of small business and private entrepreneurship entities, and their impact on economic growth are studied. Based on the analysis, practical proposals and recommendations aimed at further improving the business environment, creating new jobs, and increasing the income of the population in the region have been developed.

Keywords: Kashkadarya region, private entrepreneurship, small business, poverty reduction, employment, regional economy, investments.

KIRISH

Mamlakatimizda bozor munosabatlarini yanada chuqurlashtirish, hududlarni mutanosib ravishda rivojlantirish hamda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi PF-21-sonli "Mamlakat taraqqiyotining 2030 yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni⁸⁵da iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlash, yuqori qo'shilgan qiymat yaratuvchi tarmoqlarni rivojlantirish hamda hududlarda tadbirkorlik tashabbuslarini keng rag'batlantirish orqali kambag'allikni qisqartirish vazifalari belgilab berilgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 24-maydagi PF-81-sonli "Kambag'allikdan farovonlik sari" dasturini amalga oshirish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmoni⁸⁶da aholini tadbirkorlikka keng jalb qilish, ularning doimiy daromad manbalarini yaratish va kambag'allikni qisqartirishning yangi mexanizmlari joriy etilishi belgilab qo'yilgan.

Qashqadaryo viloyati ulkan tabiiy-resurs, qishloq xo'jaligi va mehnat salohiyatiga ega bo'lgan hududlardan biri hisoblanadi. Shu bois, viloyatda xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, ayniqsa chekka tumanlarda kichik biznes subyektlarining faoliyatini kengaytirish va yangi ish o'rinlarini yaratish orqali aholi farovonligini oshirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 12-iyundagi PF-93-sonli "Aholini kambag'allikdan chiqarish, tadbirkorlikni rivojlantirish va kambag'allik darajasi yuqori bo'lgan tumanlardaish beruvchilar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmoni⁸⁷da ham hududlardagi iqtisodiy imkoniyatlardan samarali foydalanish, tadbirkorlik subyektlarini qo'llab-quvvatlash va aholining bandligini ta'minlash mexanizmlari aniq belgilab berilgan. Mazkur me'yoriy hujjatlarda belgilangan vazifalar ijrosini ta'minlash Qashqadaryo viloyatida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish asosida kambag'allikni qisqartirish masalalarini ilmiy jihatdan chuqur tahlil qilish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishni taqozo etadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida ilmiy bilishning umumiy va maxsus usullaridan, jumladan, tizimli yondashuv, qiyosiy va statistik tahlil, guruhlash, mantiqiy mushohada hamda iqtisodiy-statistik ma'lumotlarni qayta ishlash usullaridan foydalanildi. Qashqadaryo viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy ko'rsatkichlari, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tarmoqlar

kesimidagi taqsimoti, ularning bandlikni ta'minlashdagi ulushi hamda kambag'allik darajasining hududiy dinamikasi chuqur tahlil qilindi.

ADABIYOTLAR SHARHI

Xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, kichik biznes subyektlarining hududiy iqtisodiy o'sishdagi roli hamda aholi bandligini ta'minlash orqali kambag'allikni qisqartirish masalalari iqtisodchi olimlar va tadqiqotchilar tomonidan keng o'rganilgan. Xususan, bu boradagi ilmiy yondashuvlarni quyidagi uchta asosiy ilmiy tadqiqot va monografik manbalar misolida ko'rib chiqish mumkin:

Birinchidan, taniqli iqtisodchi olim Y.A. Shumpeter⁸⁸ning ilmiy qarashlarida tadbirkorlik faoliyati va innovatsiyalar iqtisodiy rivojlanishning hamda bozor mexanizmlari orqali daromadlar taqsimotini yaxshilashning asosiy harakatlantiruvchi kuchi sifatida e'tirof etiladi. Muallif kichik va xususiy biznes subyektlarining bozorga yangi mahsulotlar va xizmatlarni olib kirish orqali yangi ish o'rinlarini yaratishini hamda aholining zaif qatlamlarini iqtisodiy faollikka jalb qilish imkoniyatlarini ilmiy jihatdan asoslab bergan.

Ikkinchidan, jahon iqtisodiyoti va mintaqaviy rivojlanish muammolarini tadqiq etgan olimlar X. Sirera va W. Maloney⁸⁹ o'zlarining tadqiqotlarida rivojlanayotgan mamlakatlarda kichik va o'rta tadbirkorlik subyektlarini qo'llab-quvvatlash hamda mavjud resurslardan samarali foydalanish orqali kambag'allikni qisqartirish mexanizmlarini tahlil qilganlar. Ularning fikricha, hududlarda tadbirkorlik muhitini yaxshilash, moliyaviy resurslardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish va infratuzilmani rivojlantirish aholi bandligini ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Qashqadaryo viloyatida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va kichik biznes subyektlarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash aholi bandligini ta'minlash hamda kambag'allikni qisqartirishning eng muhim va ustuvor omillaridan biri hisoblanadi. So'nggi yillarda viloyatda ishbilarmonlik muhitini yanada yaxshilash, tadbirkorlik tashabbuslarini moliyaviy rag'batlantirish va chekka tumanlarda yangi ishlab chiqarish quvvatlarini ishga tushirish borasida keng ko'lamli chora-tadbirlar amalga oshirildi. Mazkur islohotlar natijasida hududda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining soni sezilarli darajada ortib, iqtisodiy faollik yuqori bosqichga ko'tarildi.

Quyidagi diagrammada so'nggi yillarda erishilgan asosiy ko'rsatkichlar va kambag'allikni qisqartirish yo'nalishidagi ijobiy o'zgarishlar dinamikasi yaqqol aks ettirilgan:

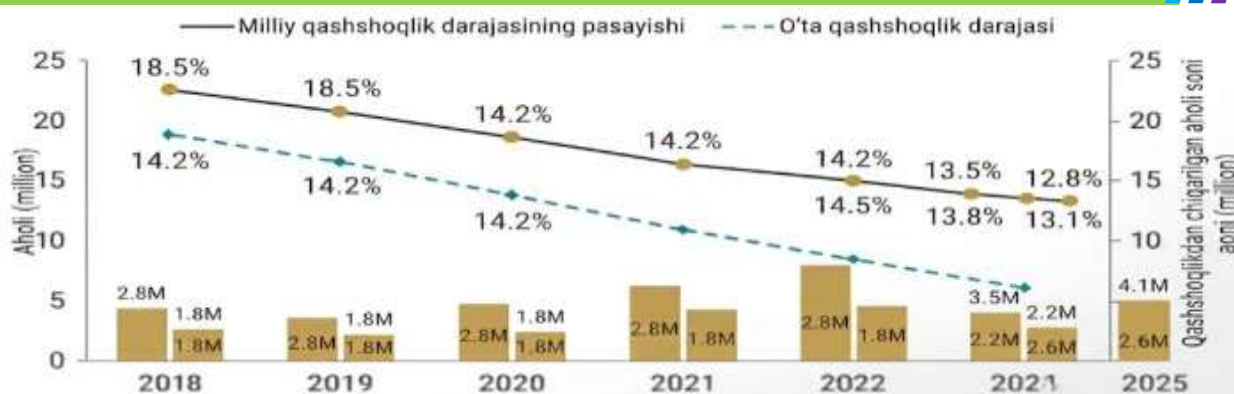
⁸⁵ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mamlakat taraqqiyotining 2030 yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2026-yil 16-fevraldagi PF-21-sonli Farmoni

⁸⁶ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kambag'allikdan farovonlik sari" dasturini amalga oshirish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar to'g'risida"gi 2024-yil 24-maydagi PF-81-sonli Farmoni

⁸⁷ O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Aholini kambag'allikdan chiqarish, tadbirkorlikni rivojlantirish va kambag'allik darajasi yuqori bo'lgan tumanlardaish beruvchilar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2023-yil 12-iyundagi PF-93-sonli Farmoni

⁸⁸ Schumpeter, J.A. (1934). The Theory of Economic Development. Harvard University Press.

⁸⁹ Cirera, X., Maloney, W. (2017). The Innovation Paradox: Developing-Country Capabilities and the Unrealized Promise of Technological Catch-Up. Washington, DC: World Bank

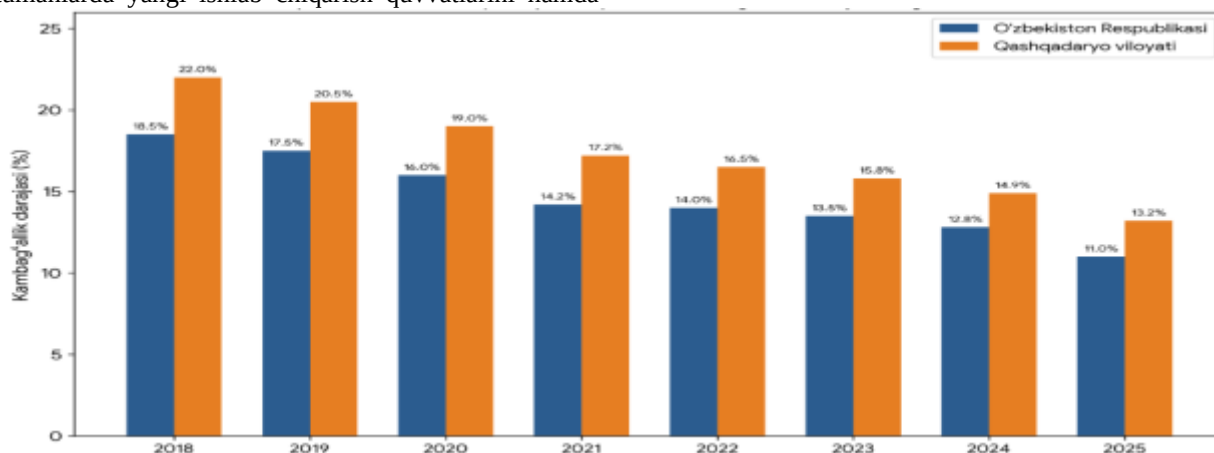
1-rasm. Xususiy tadbirkorlik o'sishi va kambag'allikni qisqartirish dinamikasining iqtisodiy-statistik tahlili⁹⁰

2018–2025-yillar oralig'ida mamlakatimizda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirish borasida amalga oshirilgan tizimli islohotlar hamda manzilli chora-tadbirlar natijasida sezilarli ijobiy natijalarga erishildi. Xususan, diagrammadagi statistik ma'lumotlar milliy qashshoqlik darajasi hamda o'ta qashshoqlik ko'rsatkichi yildan-yilga barqaror va izchil ravishda pasayib borganini yaqqol ko'rsatadi. Xususiy tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash, kichik biznes subyektlari va yangi ish o'rinlarini yaratish mexanizmlarining kengaytirilishi har yili millionlab fuqarolarni qashshoqlikdan chiqarish imkonini berdi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, 2018-yildagi yuqori ko'rsatkichlardan boshlangan kamayish tendensiyasi 2025-yilga kelib iqtisodiy o'sish va ijtimoiy himoya tadbirlari o'zining amaliy samarasini berganini, natijada kambag'allikni qisqartirishda barqaror va ishonchli ijobiy dinamika ta'minlanganini dalolatlaydi.

Qashqadaryo viloyatida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va kichik biznes subyektlarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash orqali kambag'allikni qisqartirish masalasi hududning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda strategik ahamiyat kasb etadi. So'nggi yillarda viloyatda ishbilarmonlik muhitini tubdan yaxshilash, tadbirkorlik tashabbuslarini moliyaviy rag'batlantirish, shuningdek, chekka va olis tumanlarda yangi ishlab chiqarish quvvatlarini hamda

xizmat ko'rsatish shoxobchalarini ishga tushirish borasida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Mazkur chora-tadbirlar natijasida hududda kichik biznes subyektlarining ulushi sezilarli darajada kengayib, aholining keng qatlamlari uchun doimiy daromad manbalarini yaratish imkoniyati kengaydi.

Viloyatda kambag'allikni qisqartirish jarayoni faqatgina ijtimoiy nafaqalar bilan cheklanib qolmasdan, balki aholini tadbirkorlikka o'qitish, imtiyozli kreditlar ajratish, subsidiyalar berish va ularni bozor infratuzilmasi bilan uzviy bog'lash orqali amalga oshirilmoqda. Xususan, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini qayta ishlash, hunarmandchilik, oilaviy tadbirkorlik hamda xizmat ko'rsatish yo'nalishlarida kichik loyihalarning ko'payishi hududiy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, yirik sanoat korxonalari va kichik tadbirkorlik subyektlari o'rtasida kooperatsiya aloqalarining yo'lga qo'yilishi qo'shimcha ish o'rinlarini yaratish va mahalliy aholi bandligini ta'minlashda muhim omil bo'lmoqda. Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, xususiy tadbirkorlik subyektlarining hududiy taqsimoti va ularning faolligini oshirish kambag'allik darajasini bosqichma-bosqich pasaytirish hamda aholi farovonligini yuksaltirishda eng samarali va barqaror mexanizm bo'lib xizmat qiladi.

2-rasm. O'zbekiston Respublikasi va Qashqadaryo viloyatida kambag'allik darajasining 2018–2025-yillardagi qiyosiy tahlili⁹¹

Mamlakatimizda bozor munosabatlarini yanada rivojlantirish hamda kichik biznes va xususiy chuqurlashtirish, hududlarni mutanosib ravishda tadbirkorlik subyektlarini har tomonlama qo'llab-

⁹⁰ O'zbekiston Respublikasining kambag'allikni qisqartirish va bandlikni ta'minlash bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi

⁹¹ O'zbekiston Respublikasining kambag'allikni qisqartirish va bandlikni ta'minlash bo'yicha rasmiy statistik ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi

quvvatlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylangan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 16-fevraldagi PF-21-sonli "Mamlakat taraqqiyotining 2030 yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmonida iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlash, yuqori qo'shilgan qiymat yaratuvchi tarmoqlarni rivojlantirish hamda hududlarda tadbirkorlik tashabbuslarini keng rag'batlantirish orqali kambag'allikni qisqartirish vazifalari belgilab berilgan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 24-maydagi PF-81-sonli "Kambag'allikdan farovonlik sari" dasturini amalga oshirish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar to'g'risida"gi Farmonida aholini tadbirkorlikka keng jalb qilish, ularning doimiy daromad manbalarini yaratish va kambag'allikni qisqartirishning yangi mexanizmlari joriy etilishi belgilab qo'yilgan.

Qashqadaryo viloyati ulkan tabiiy-resurs, qishloq xo'jaligi va mehnat salohiyatiga ega bo'lgan hududlardan biri hisoblanadi. Shu bois, viloyatda xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish, ayniqsa chekka tumanlarda kichik biznes subyektlarining faoliyatini kengaytirish va yangi ish o'rinlarini yaratish orqali aholi farovonligini oshirish dolzarb ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 12-iyundagi PF-93-sonli "Aholini kambag'allikdan chiqarish, tadbirkorlikni rivojlantirish va kambag'allik darajasi yuqori bo'lgan tumanlarda ish beruvchilar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Farmonida ham hududlardagi iqtisodiy imkoniyatlardan samarali foydalanish, tadbirkorlik subyektlarini qo'llab-quvvatlash va aholining bandligini ta'minlash mexanizmlari aniq belgilab berilgan. Mazkur me'yoriy hujjatlarda belgilangan vazifalar ijrosini ta'minlash Qashqadaryo viloyatida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish asosida kambag'allikni qisqartirish masalalarini ilmiy jihatdan chuqur tahlil qilish va amaliy tavsiyalar ishlab chiqishni taqozo etadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, Qashqadaryo viloyatida xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish va kichik biznes subyektlarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash hududda kambag'allikni qisqartirish hamda aholi bandligini ta'minlashning eng muhim va strategik yo'nalishi hisoblanadi. So'nggi yillarda mamlakatimizda amalga oshirilayotgan keng ko'lamli iqtisodiy islohotlar, xususan, tadbirkorlik tashabbuslarini moliyaviy rag'batlantirish, chekka tumanlarda qulay ishbilarmonlik muhitini yaratish va manzilli dasturlarni amalga oshirish o'zining yuqori amaliy samarasini bermogda.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Qashqadaryo viloyatida kambag'allik darajasi respublika o'rtacha ko'rsatkichidan biroz yuqoriroq shakllangan bo'lsa-da, olib borilgan sa'y-harakatlar natijasida bu farq yildan-yilga barqaror ravishda qisqarib, ijobiy dinamika ta'minlanmogda. Kelgusida hududda kambag'allikni qisqartirish jarayonini yanada jadallashtirish uchun quyidagi ustuvor vazifalarni amalga oshirish maqsadga muvofiq:

tadbirkorlik faolligini oshirish: aholini, ayniqsa ishsiz fuqarolar va kambag'allik ro'yxatiga kiritilgan oilalarni zamonaviy biznes ko'nikmalariga o'qitish, ularning tadbirkorlik tashabbuslarini imtiyozli kreditlar va subsidiyalar orqali qo'llab-quvvatlash;

infratuzilma va moliyaviy xizmatlarni kengaytirish: olis va chekka qishloq tumanlarida kichik biznes subyektlari uchun qulay bozor infratuzilmasini yaratish, xususiy investitsiyalarni jalb etish mexanizmlarini soddalashtirish;

kooperatsiya va klaster tizimini rivojlantirish: qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish tarmoqlarida kichik tadbirkorlikni yirik ishlab chiqarish korxonalari bilan uzviy bog'lash, mahsulotlarni qayta ishlash zanjirini shakllantirish orqali barqaror daromad manbalarini yaratish.

Mazkur chora-tadbirlarning izchil amalga oshirilishi Qashqadaryo viloyatida iqtisodiy o'sish barqarorligini ta'minlash, yangi doimiy ish o'rinlarini yaratish va aholi farovonligini yuksaltirishga xizmat qiladi.

FOYDALANGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Mamlakat taraqqiyotining 2030 yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2026-yil 16-fevraldagi PF-21-sonli Farmoni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 17.02.2026-y., 06/26/21/0142-son.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Kambag'allikdan farovonlik sari" dasturini amalga oshirish bo'yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar to'g'risida"gi 2024-yil 24-maydagi PF-81-sonli Farmoni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 25.05.2024-y., 06/24/81/0387-son.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Aholini kambag'allikdan chiqarish, tadbirkorlikni rivojlantirish va kambag'allik darajasi yuqori bo'lgan tumanlarda ish beruvchilar uchun qulay shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2023-yil 12-iyundagi PF-93-sonli Farmoni // Qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi, 13.06.2023-y., 06/23/93/0369-son.
4. Schumpeter J. A. The Theory of Economic Development. – Cambridge: Harvard University Press, 1934. – 255 p.
5. Cirera X., Maloney W. The Innovation Paradox: Developing-Country Capabilities and the Unrealized Promise of Technological Catch-Up. – Washington, DC: World Bank, 2017. – 274

Muallif(lar) haqida / Сведения об авторе / Author details

Xushvaqov Anvar Boqiyevich Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM Iqtisodiyot kafedrasida dotsent / Хушваков Анвар Бокиевич Университет экономики и педагогики (негосударственное образовательное учреждение) Доцент кафедры экономики / Khushvakov Anvar Bokievich University of Economics and Pedagogy (Non-State Educational Institution) Associate Professor, Department of Economics

E-mail: a.b.xushvaqov@gmail.com

INNOVATION
IQTISODIYOT
ILMIY-AMALIY ELEKTRON
JURNAL

ISSN: 3030-315X

t.me/kstu_uz

Qarshi shahri,
Mustaqillik ko'chasi 225

www.kstu.uz
www.ojs.kstu.uz